

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران

معاونت پژوهش

عنوان:

بررسی نقش مصلحت و قلمرو آن در

استنباط احكام حكومتی

استاد راهنما

دکتر ابراهیم قاسمی روشن

نگارنده

سمانه موسی پورزاد

سال تدوین

۱۴۰۳

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران

معاونت پژوهش

عنوان:

بررسی نقش مصلحت و قلمرو آن در

استنباط احكام حكومتی

استاد راهنما

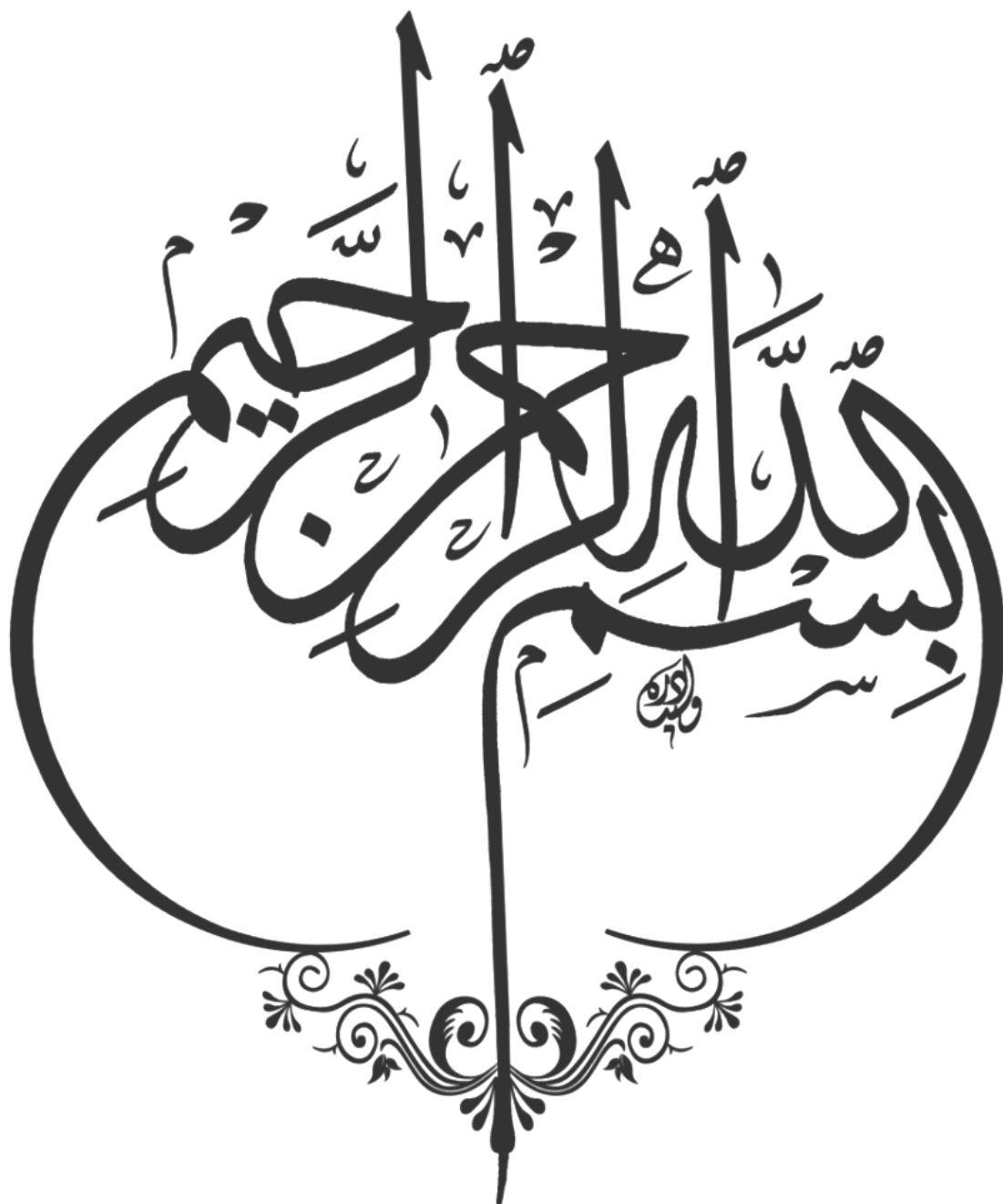
دکتر ابراهیم قاسمی روشن

نگارنده

سمانه موسی پورزاد

سال تدوین

۱۴۰۳

تحميديه

- الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ بَلَا أَوَّلَ كَانَ قَبْلَهُ، وَالْآخِرِ بَلَا آخِرَ يَكُونُ بَعْدَهُ. الَّذِي قَصَرَتْ عَنْ رُؤْيَيْتِهِ أَبْصَارُ النَّاطِقِينَ، وَعَجَزَتْ عَنْ نَعْتِهِ أَوْهَامُ الْوَاصِفِينَ.
- ابْتَدَعَ بِقُدْرَتِهِ الْخَلْقَ ابْتِدَاعًا، وَاخْتَرَعَهُمْ عَلَى مَشِيَّتِهِ اخْتِرَاعًا.
- ثُمَّ سَلَكَ بِهِمْ طَرِيقَ إِرَادَتِهِ، وَبَعَثَهُمْ فِي سَبِيلِ مَحَبَّتِهِ، لَا يَمْلِكُونَ تَأْخِيرًا عَمَّا قَدَّمَهُمْ إِلَيْهِ، وَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَقْدِمًا إِلَيْهِ مَا أَخَّرَهُمْ عَنْهُ.
- وَجَعَلَ لِكُلِّ رُوحٍ مِنْهُمْ قُوَّةً مَعْلُومًا مَقْسُومًا مِنْ رِزْقِهِ، لَا يَنْقُصُ مِنْ زَادِهِ نَاقِصٌ، وَلَا يَزِيدُ مِنْ تَقْصٍ مِنْهُمْ زَائِدٌ.
- ثُمَّ ضَرَبَ لَهُ فِي الْحَيَاةِ أَجَلًا مَوْقُوتًا، وَنَصَبَ لَهُ أَمَدًا مَحْدُودًا، يَتَخَطَّى إِلَيْهِ بِأَيَّامِ عُمُرِهِ، وَيَرْهَقُهُ بِأَعْوَامِ دَهْرِهِ، حَتَّى إِذَا بَلَغَ أَقْصَى أَثَرِهِ، وَاسْتَوْعَبَ حِسَابَ عُمُرِهِ، قَبَضَهُ إِلَى مَا نَذَبَهُ إِلَيْهِ مِنْ مَوْفُورِ ثَوَابِهِ، أَوْ مَحْذُورِ عِقَابِهِ.
- «لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى»؛ عَدْلًا مِنْهُ، تَقَدُّسَتْ أَسْمَاؤُهُ وَتَظَاهَرَتْ آلَاؤُهُ، «لَا يَسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ».

تقدیم به:

اگر این مختصر را ارزشی است؛

آن ارزش تقدیم به:

قطب عالم امکان، ساحت مقدس یوسف زهرا (ع)

که چشم‌ها برای زیارت صبحش بیدارند.....

۹۷.-----، كشف المراد فی شرح تجريد الاعتقاد، چاپ اول،

بيروت، موسسه الاعلمی، ۱۳۹۹ ق.

۹۸. علی دوست، ابوالقاسم، فقه و مصلحت، چ ۱، قم، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۸.

۹۹. غزالی، محمد بن محمد، المستصفی، بيروت، انتشارات دارالکتب الاسلامیه، چ اول، ج ۱،

۱۴۱۳ق.

۱۰۰. فاضل مقداد، مقداد بن عبدالله: نضد القواعد الفقهيہ علی مذهب الاماميه، کتابخانه عمومی

آیت الله مرعشی

۱۰۱. نجفی، ۱۴۰۴ ق.

۱۰۲. قمی، میرزا ابوالقاسم، قوانین الاصول، ۲ جلد، تهران: ابراهیم باسمچی، ۱۳۷۸.

۱۰۳. گلپایگانی، سید محمدرضا: الاحصار و الصد، چ ۱، قم: دارالقرآن الکریم، ۱۴۱۳ق.

۱۰۴. مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، بحار الأنوار، چ ۲، ۱۱۱ ج، بيروت: موسسه الوفا، بی تا.

۱۰۵. مشکینی، علی: اصطلاحات الاصول و معظم ابحاثها، چ ۵، ۱ جلد، قم: نشر الهادی؛

۱۳۷۱ش.

۱۰۶. مقدس اردبیلی، احمد بن محمد: مجمع الفائده و البرهان فی الشرح الارشاد الاذهان، قم؛

دفتر انتشارات اسلامی،

۱۰۷. ۱۴۰۳. ق.

۱۰۸. مکارم شیرازی، ناصر، انوار الفقاهه، کتاب البیع، چاپ اول، ۴ جلد؛ قم؛ مدرسه‌ی امیرالمومنین، ۱۴۲۵. ق.

۱۰۹. موسوی خمینی، سید روح‌الله، انوار الهدایه، ج ۳، ۲ جلد، مؤسسه تنظیم و نشر تراث الإمام الخمینی (س)، ۱۴۲۷. ق.

۱۱۰. نائینی، محمدحسین: فوائد الاصول تقریر درس محمد کاظم خراسان؛ قم؛ جامعه مدرسین، ۱۳۷۶. ق.

۱۱۱. نجفی، محمدحسن بن باقر: جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام، ۷۳ جلد، بیروت؛ دار إحياء التراث العرب، ۱۴۰۴. ق.

۱۱۲. نوری، حسین بن محمدتقی: مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، چاپ اول، ۱۸ جلد، قم؛ مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ۱۴۰۸. ق.

پایان نامه و مقالات

۱۱۳. اکبری، مجتبی، جایگاه فقه‌المصلحه در فقه سیاسی امام خمینی (ره)، فصلنامه علمی تخصصی فرهنگ پژوهش، شماره ۱۱، بهار ۱۳۹۱، ص ۷.

۱۱۴. ایزدهی، سید سجاد، ضوابط مصلحت در فقه شیعه، فصلنامه علمی پژوهشی سیاست متعالیه، سال اول، شماره اول، تابستان ۱۳۹۲، ص ۳۳-۳۲.

۱۱۵. پیران، نازنین. جایگاه مصلحت در اختیارات تقنینی حاکم، پایان‌نامه کارشناسی ارشد

دانشگاه شیراز، ۱۳۹۷، ص ۲۵.

۱۱۶. حسین‌پور، شهرام، مفهوم مصلحت و جایگاه آن در نظام قانون‌گذاری ایران، فصلنامه امام

صادق، شماره ۸، ۱۳۸۹، ص ۱۴۶.

۱۱۷. سید، یاسان، مصلحت اندیشی در حوزه حقوق خانواده، پایان‌نامه کارشناسی ارشد

دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی، ۱۴۰۰، ص ۵۲.

۱۱۸. شیخ‌الاسلامی، حکومت اسلامی و رهبری آن از نظر امام خمینی (ره)، حکومت اسلامی

۱۳۷۸ شماره ۱۲.

۱۱۹. ظریف، محمدجواد و سجادی، سید مهدی، صورت‌بندی گفتمان مصلحت در سیاست

خارجی جمهوری اسلامی ایران، دانش سیاسی، سال بیستم، شماره دوم، پاییز و زمستان

۱۳۹۳، ص ۱۱۵.

۱۲۰. عطا، پیر بیگ، درویش‌وند، علی مصلحت در شریعت مطالعات تقریبی مذاهب اسلامی

فروع وحدت، شماره ۱۲، تابستان ۱۳۸۷، ص ۱۷-۱۸.

۱۲۱. قدردان ملکی، محمدحسن، جایگاه مصلحت در تشریع احکام اجتماعی اسلام، حکومت

اسلامی، سال دوازدهم، شماره ۴۶، زمستان ۸۶، ص ۱۳۴-۱۵۸.

۱۲۲. کریمی، مرتضوی، محمود، سلمان: نسبت حکم حکومتی با احکام و فتاوی مجتهدین

در نظم سیاسی اسلام، اندیشه سیاسی، ص ۶۸.

۱۲۳. محبی، مرتضی، جایگاه مصلحت در حکومت اسلامی با تکیه بر آراء امام خمینی (ره)،

پایان نامه جهت دریافت کارشناسی ارشد رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی، ص ۶۵، ۱۳۹۳.

۱۲۴. مصباح یزدی، محمدتقی: اختیارات ولی فقیه در خارج از مرزها؛ مجله حکومت اسلامی؛

ص ۹۳.

۱۲۵. منتظری مقدم، بیست و پنج سال سکوت، معرفت، شماره ۱۸، ۱۳۷۵ ش.

۱۲۶. منصورنژاد، بررسی تطبیقی مفهوم مصلحت از دیدگاه امام خمینی (ره) و اندیشمندان

غربی، حکومت اسلامی، شماره ۱۲، تابستان ۱۳۷۸، ص ۱۴۳.

۱۲۷. موحدی ساوجی، محمد، ولایت فقیه؛ «نصب» یا «انتخاب» نقدی بر نظریه نصب عام

فقیهان در زمان غیبت، کنگره امام خمینی و اندیشه حکومت اسلامی / پیشینه و دلایل ولایت

فقیه، ج ۴، ص ۴۳۳.

۱۲۸. موسی زاده، ابراهیم، مفهوم مصلحت نظام و مرجع تشخیص در نظام قانون گذاری

جمهوری اسلامی ایران، حکومت اسلامی، شماره ۵۱، بهار ۱۳۸۸، ص ۷۷-۷۶.

۱۲۹. هوشمند، فریده، بررسی مبانی و ادله احکام حکومتی مقام معظم رهبری، ۱۳۹۴، پایان نامه

کارشناسی ارشد رشته فقه و مبانی اسلامی، ص ۹۲.

۱۳۰. وکیل زاده، رحیم، مصلحت و جایگاه آن در حقوق اسلام، ۱۳۹۵، چ ۱، موسسه تحقیقات

علوم اسلامی و انسانی دانشگاه تبریز، ص ۶.

سایت اینترنتی

۱۳۱. www.shora.gc.ir

۱۳۲. <https://fa.m.wikipedia.org/wiki/>

۱۳۳. <https://www.chetor.com>

۱۳۴. WWW.FARSIKHAMENEI.IR

۱۳۵. WWW.FARSIKHAMENEI.IR

۱۳۶. WWW.FARSIKHAMENEI.IR

۱۳۷. WWW.tebyan.net

۱۳۸. روزنامه جمهوری اسلامی ایران، ۱۴ مرداد ۸۰، ص ۱۰.

۱۳۹. روزنامه کیهان، ۱۲ مرداد ۶۸، ۱۳ مرداد ۷۲، ۱۳ مرداد ۷۶.

۱۴۰. کتابخانه دیجیتالی www.ghbook.ir